

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ
YIL 17
HAZİRAN-TEMMUZ 2020

SAYI
99

HECE ÖYKÜ

Rasim Özdenören: Kelime, Silah ve Salgın

ÖYKÜ

Cihan Aktaş: Bir Dinlenme Anı

SÖYLEŞİ

Banu Altınova: Handan Acar Yıldız'la *Karanlıkta Patlama* üzerine

ÖYKÜ ÜZERİNE

Hatice Bildirici: Çehov'a Tekrar Bakmak

TOPLANTI

Ali Erdoğan'ın *Diğer Şeyler* kitabı üzerine... Emin Gürdamur, Mehmet Kahraman, Tuba Dere, Sema Bayar, Rüveyda Durmaz Kılıç

BENİM ÖYKÜM

Aykut Ertuğrul: Üç Nasihat

YAŞADIĞIM GİBİ

Mehmet Ayıcı: Kara Üzüm Habbesi

Sembolik Formlar Felsefesi-I Dil

Ernst Cassirer

Felsefe, 344 Sayfa

Dil gerçekten bir mucizedir. Lakin üzerinde düşünmeyince dilin bu yönü fark edilmez. Dil henüz akılcı incelemenin konusu olmamışken, mitik düşünce dille ilgili yargılar ortaya koymuştu. Dilin mucizevi yönüne ilk defa böyle işaret edilmiş oldu. Akılcı düşünüş, her birimizde var olan, herkesle paylaştığımız bu duygusal şeyin, yani dilin nasıl olup da anlam denilen soyut bir şeyi taşıyabildiğini sorgulamaya başlayınca, dilin felsefi açıdan incelenmesi yanında bilimsel olarak da incelenmesi süreci başladı. Çevirisini yeniden gözden geçirerek ikinci baskısını sunduğumuz bu eserde, dil felsefesinin tarihi ve dilbilimi çalışmaları yanında, dilin temsil işlevi ve bunun bilinç temeli, sembol ve semboliklik, duygusal ve görsel ifade aşamasıyla soyut düşünme düzeyinde dilin kullanımı üzerine ayrıntılı inceleme ve çözümlenmeler yer almaktadır.

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ YIL:17 SAYI:99 HAZİRAN-TEMMUZ 2020 ISSN 1304-7604

HECEÖYKÜ

HAZİRAN
TEMMUZ

99

KÜNYE

HECEÖYKÜ

İKİ AYLIK ÖYKÜ DERGİSİ

ISSN 1304-7604

YIL: 17 SAYI: 99

Haziran-Temmuz 2020

Yayın Türü: Yerel Süreli

Hece Yayıncılık Ltd. Şti. Adına

Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü: Ö. Faruk Ergezen

Genel Yayın Yönetmeni Rasim Özdenören

Yayın Kurulu Ali Karaçalı, Ali Necip Erdoğan, Ali Ulvi Temel,

Dinçer Eşitgin, Emin Gürdamur, Hatice Bildirici

Yönetim Yeri Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

İletişim Tel: (312) 419 69 13

Fax: (312) 419 69 14 P.K. 79 Yenişehir/Ankara

İnternet Adresi: www.hece.com.tr

e-mail: hece@hece.com.tr

www.hece.com.tr

hece@hece.com.tr

heceyayinlari

Teknik Hazırlık: Hece

Kapak: Hece www.hece.com.tr

Baskı: Emsal Matbaa Tanıtım www.emsalmatbaa.com.tr

2020 Yılı Abone Bedeli:

Yıllık: 140 TL.

Kurumlar İçin: 460 TL.

Hece ve Heceöykü Dergisi İçin: 350 TL.

Yurt Dışı: 100 Euro

Posta Çeki: 149582

Hece Basın Yayın Ltd. Şti.

Heceöykü'ye gelen yazılar yayın kurulunun onaylaması durumunda takip eden üç sayıda

yayımlanır. Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.

İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

Baskı Tarihi: 31.05.2020

İÇİNDEKİLER

ÖNYAZI

Rasim Özdenören/Kelime, Silah ve Salgın / 5

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Mehmet Fatih Torun / 7

ÖYKÜ

Cihan Aktaş/Bir Dinlenme Anı, Kısacık / 8

Hasibe Çerko/İçimdeki Çöl Esintisi / 14

Safiye Gölbaşı/Sesini Görüyorum / 17

Hale Sert/Mehmet / 21

Esra Özdemir Demirci/Hamle / 25

Ali Necip Erdoğan/Yargısız / 28

Zeynep Sati Yalçın/Dokunuş / 33

Soner Oğuz/Mustafa / 38

Recep Kayalı/Fikret Üçlemesi / 43

Müzeyyen Çelik Kesmegülü/Bütün Ağırlıklarım / 48

Mustafa Uçurum/Saatler Aşkına / 50

Meral Afacan Bayrak/Boş Gromofon / 53

Tuba Dere/Dağ / 56

Sema Bayar/Deli Kızın Çeyizi / 61

Sercan Ceylan/İrak Düşen / 67

Vildan Külahlı Tanış/Koku / 72

Serpil Tuncer/Çarşaf / 76

BENİM ÖYKÜM

Aykut Ertuğrul/Üç Nasihat / 81

SÖYLEŞİ

Banu Altınova/Handan Acar Yıldız ile *Karanlıkta Patlama* Üzerine / 84

ÖYKÜ ÜZERİNE

- Safiye Gölbaşı/Sevgi Soysal'ın Farklı Şarkılar**
Söyleyerek Giden Öykü Kadınlarına Öznel Bir Bakış / 90
Ali Necip Erdoğan/Öykü ve Alegori - 1 / 94
Hale Sert/Güray Süngü'nün Sayıklar Bir Dilde'si Üzerine / 101
Hatice Bildirici/Çehov'a Tekrar Bakmak / 104

TOPLANTI

- Diğer Şeyler Üzerine Toplantı/Yöneten: Emin Gürdamur* / 107
Katılanlar: Mehmet Kahraman, Hatice Bildirici, Sema Bayar,
Tuba Dere, Rüveyda Durmaz Kılıç / 107

YAŞADIĞIM GİBİ

- Mehmet Aycı/Kara Üzüm Habbesi** / 118
Mehmet Aycı/On Simit Lütfen / 120

BAŞKA DÜNYALARIN ÖYKÜLERİ

- Cengiz Abdullayev/Türkiye Türkçesi: Abdülkadir Özkan/Bir Düğün Hikâyesi** / 122
Gassan Kenafani/Türkçesi: Meryem Melike Güngenci/Mesut'tan Bir Mektup / 129

HECEÖYKÜ'DE İLKLER

- Rüveyda Durmaz Kılıç/İmkân** / 133
Emine Acar/Cenaze ve Su Kabakları / 136
Okan Erdağı/Ahmet'in Göynüğü / 139
Rifat Eroğlu/Katlanmayan / 144
Gül Parlak/Kelebek Makamı / 149

GEÇMİŞİN ÖYKÜSÜ

- Enis Avni Akagündüz/ Türkçesi: Bedri Cumhuri Doğu/Bir Bektaşi Sırrı** / 151

KİTAPLIK

- Emin Gürdamur/Aldatma Ustası** / 158
Rüveyda Durmaz Kılıç/Seyircisiz / 160
İsmail Sert/Sadece Gömleği Mi Yalnız? / 162
Banu Altınova/Karanlıkta Patlama / 165
Sema Bayar/Fincan Fincana / 167

Kelime, Silah ve Salgın

Kelimeler marifetiyle savaşmak silahlarla savaşmak kadar zordur. Yeri geldiğinde belki silah, kelimenin yanında zayıf kalır. Kelimenin silah olarak kullanıldığı hedef isabetle seçilebilirse ve hedefe isabetle ulaştırılabilirse, onların gücü silahın gücünden geri kalmaz. Değil mi ki, son tahlilde, silahla elde edilen sonuç, kelimeyle tutanağa geçiriliyor, öyleyse silahla elde edilen kazanım, ancak kelimenin gücü kullanılarak kayıt altına alınabilir demek oluyor.

Kelimeler sanat alanında bile kullanılmış olsa, silahın dili, ancak kelimenin diline dönüştürülerek tutanağa geçirilebilir. Silah bir yerde, her şey demek olmuyor öyleyse...

“Sinema, insanlığa hiçbir şey öğretemez.” diyordu Tarkovski. Biz bu cümleyi kendi dilimize çevirerek: “Sanat insanlığa hiçbir şey öğretmez.” diyelim. Çünkü sanatın işi öğretmek değildir. Öğretmek başka bir alanın işi. Sanat gösterir. Aynen doğa gibi... Doğa da insana bir şey öğretmez. Onda öğrenecek bir şey bulmak isteyen, kendi zihin gücünü devreye sokmalı. Kendi zihin gücü öğrenmeye yeterse öğrenir. Yetmezse, o orada durur, kendisi burada durur, birbirlerine bir şey söylemeden bekleyip kalırlar. Birbirine bakarak... Nitekim insanoğlu, yüzlerce, binlerce yıl, doğaya bakıp durmuştur. Onun ne söylediğini anlamadan. Şimdi de öyle yapıyoruz. İşte... Piramitler orada duruyor... İnsan da onun karşısında... Ve insan biliyor ki, orada duran Piramitlerin kendine, kendi dilinden iletmiş bir tebliğ var. Ama bu tebliğ okunamıyor. Tebliğ verilmiyor değil; verilen tebliğin şifresi çözülüyor.

Kelimeler gösteriyor, silahlar yapıyor. Ne ki, silah, kelimenin gösterdiğini yapıyor.

Kelimenin gösterdiği insan zihnine anlam olarak giriyor. Silahın yaptığıysa eylem olarak... Demek ki, eylemin belirleyicisi, son tahlilde kelimedir. Eylemin bir başına (kendinde) bir anlamı mevcut değil: insan elinden çıkma her eylem kendine özgü bir mazmunla tezahür (tebellür, tebarüz) eder. Anlam, bizim, o eylem dolayımında kelimeye yüklediğimiz açıklama (yorum-

la) dışlaşır. Öyleyse ne kadar kelime, o kadar anlam mı, dememiz gerekiyor? Kelimeler kullanıldıkları bağlam içinde sözlükte taşıdığı karşılıktan daha fazla anlam içeriyor.

Tarih yorumu anlatmak istediğimiz gerçekliğin somut tezahürüdür. Tarihte ihtilafli ya da ihtilafsız yorumların konusu olmuş olan olayların hiçbirini bir tek yoruma indirgeyerek açıklamak söz konusu olmamalı. Sultan II. Abdülhamit üzerindeki görüşlerde ittifak sağlanabilir mi? Cumhuriyet üzerinde görüş birliği sağlanabilir mi?

Bu bağlamda içinden geçmekte olduğumuz salgın sürecini nasıl açıklamalıyız? Ticaret savaşları dolayımında Çin'in Amerika'yı batırmak için kurduğu bir komplo mu? Yoksa ABD'nin Çin'e karşı geliştirdiği bir silah mı? ABD, Çin'i suçlayarak ondan trilyon dolarlara varan tazminat istiyor. Çin'e olan borcundan kurtulmak için böyle bir yola başvurduğu iddiaları var, inanalım mı? Yoksa Batı kökenli teknoloji marifetiyle istismar edilen doğa öcünü mü alıyor? Veya olacağı vardı, oldu mu diyelim? Veya Tanrının gazabı mı?

Görüş birliğinin sağlanamayışı, kuşkusuz, konunun kendinden neşet etmiyor. Görüş birliğinin sağlanamayışı görüşlere dayanak teşkil eden temel varsayımların farklılaşmasından ileri geliyor.

Belli ki insanın elinde en etkili araç olarak kelime bulunuyor. Bu olgu nasıl yorumlanmalı? Hangi yorum doğru? Hangisinin doğru olduğunun tespitini zamana veya tarihe bırakmak acaba ne sağlar? Son tahlilde tarih de bir yorumdan ibaret değil mi? Tarihsel olguların kendi orada değişmeden kalır. Ama onların yorumu ilanihaye değişerek devam eder.

Kelimenin etkili biçimde kullanılamayışı, insanı silaha başvurmaya zorluyor.

Kelime ve silah...

Ya da:

Anlam ve eylem...

İnsanın iki çözüm aracı: biri zihin gücü, biri bilek gücü...

Bilek gücünün yönetimi zihin gücünün dirayetinde yürütülmedikçe insanın anlamsız savaşı veya savaşın anlamsızlığı sürüp gidecek gibi görünüyor.

FOTOĞRAF ÖYKÜ

Mehmet Fatih Torun

Bir Dinlenme Anı, Kısacık

Kutusu atılmaya kıyılmayacak kadar güzeldi. İki gün içinde boşalmıştı, içindeki kurabiyelerin tadına bakamadan. Yiyeyeceği esirgediklerinden değil, düşüncesizliklerinden. “Çiyalı bu” demişti Özden Hanım tahta dolaba koyarken. Hak ettiği düşünülmemeyen yiyecekler vardı sanki. Gözleri yaşlarla doldu ama akmadı. Adam yerine konulmamak yüzünden kendine acımaya alışmıştı. İyi değildi bu, kendine acıyacak sebepleri düşünüp durmak kesiyordu takatini.

Çok fazla açıyorsun musluğu, demişti Özden Hanım bir de sabahleyin kapıdan çıkarken. Yerlere saçılıyor sular, öylece bırakıyorsun. Hiç sağlıklı değil.

Asıl kocasının fikriydi bu, yüzünde belirip kaybolan tereddütlü ifadeden çıkardı bunu. Peki, Özden Hanım, dedi usulca, bezgin. Kapı kapandıktan sonra kendi kullandığı banyoda tuttuğu paspası getirip sildi hiç de ıpslak olmayan yeri. Kabakların kabuklarını bıçakla kazıyıp öylece bırakmıştı eviye içinde, öğütücüyü çalıştırdı ve çığlıklar ata ata ağladı, söylendi, yakardı. Tecrübenin getirdiği bir dayanıklılığı yok değildi ama çocuk yerine konulmayı da aynı sebeple kendine yediremiyordu. Beyefendi kahvaltından sonra da ucunu makasla kesip aceleden çekmeceye unuttuğu pirinç paketiyle yanına gelmiş, doğru açılmadığı için pirinçlerin etrafa döküldüğünü söylemişti bir hoca edasıyla. Aslında da bir üniversitede sosyoloji dersleri veriyormuş. Ben sizin öğrenciniz değilim, robot da değilim, diye bağırarak istemiş, tutmuştu kendini. Gökten ne yağmış da yer kabul etmemiş? Üstelik başka evlerde bakıcı kadınların başlarına neler neler geliyor, buna mı takacaktı kafayı...

Bir dinlenme anı, kısacık. Pencereyi açıp derin derin soludu. Her uzun soluk bir kaçamak gibi geliyor, yaşlı kadının yanına çağırın iniltileri yüzünden. Hemen karşısında yükselen akçaağacın ezberlemediği bir ayrıntısı yok. Şimdi sonbahar, kızıl sarı yapraklarını dökerek kışa hazırlanıyor güzel ağaç. Bugün çıkamayacak dışarıya, işverenlerinin sinema günü. Neyse ki alınması

unutulan bir şeyler oluyor iki üç günde bir; tuvalet kağıdı, çamaşır suyu, ıslak mendil, süt, soğan, un, yumurta, her zaman lazım. Temiz hava, bahçeye çıktıkça attığı birkaç adım, varlığını hayallerindeki İstanbul'a dâhil ediyor bir süre; nereye götürdüğünü bilmediği yokuşu tırmanırken hele, on dakika kadar sonra deniz manzarası çıkıyor karşısına ve camiler, gökdelenler. Özden Hanım en başında konuştuklarında gün içinde yarım saatlik yürüyüş yapabileceğini söylemişti, fırsatı bulamıyor ki, o süre ötelene ötelene sırt üstü yatmaktan başka bir şey istemediği saatlere dayanıyor. Her an daha önemli bir iş çıkıyor, kime sitem edecek? Geldi, geri dönemez, şikâyet de edemez, kendisi istedi, planlarla geldi. Hem ev parası kazanacak hem de İstanbul'u tanıyacak, Türkçesini geliştirecek... Hastabakıcılık değil mi, iyi bakarsa sevap da alır. Huzurevinde çalıştı beş yıl kadar kocası öldükten sonra, kocasına baktığı dönemde bir trafik kazası sonucu yatağa düşen annesiyle de ilgilenmeye çalıştı elinden geldiğince.

Aynı şey değilmiş, "hasta" kolay kolay hayal ettiği müşfik hoşsohbet kadın olamıyordu. Kötü değildi, kötü veya iyi olup olmadığı anlaşılmayacak bir yerden herkese aynı şekilde bakıyor, aynı sözlerle şikâyet bildiriyordu. Ölüm korkusu yüzünden çılgınlık atıyordu gece gündüz. Geceleri, Özden Hanım onu bir ihmalden dolayı sorumlu tutan bakışlarla beliriyordu yanlarında. Sıklıkla, ne değişti peki Dilnaza, eskiden de aynı şekilde uykusuz kalıyordum, bu saatte burada olmamalıyım ben, diyordu uykulu gözlerini ovuşturarak.

Gün içinde hasta uyurken yerleri süpürüp silmeye girişiyor, acıktığını gösteren kıpırdama seslerini duyunca da mutfağa koşuyordu. Listeye göre kabaklı püreye gelmişti sıra. Kabız olmaması lazım ama fazla bez de harcamamalı; ikinci kahvaltısında muz verecek. Biz çevreyi kirletmeyi istemiyoruz, idareli davranmamız lazım, diyordu, Özden Hanım. Sabah saatlerinde atılabilecek türde eski havlulardan yapılmış bezler yerleştiriyordu yaşlı kadının emici külotunun ceplerine. Yaşlı kadın utanıyor, kendini kasiyor, bir bebek gibi direniyordu bezinin değiştirilmesine. Hasta bakımında tiksinti olmaz, yok, tiksiniyor, sadece alınıyor, iş kurallarına göre sürekli hazır bez kullanacağını sanıyordu, ücreti de ona göre belirlenmişti ama işte hasta bakımında işvereni sorgulamak da olmaz! Hesaba katmadığı daha ne çok şey vardı! Etrafında seyrek ağaçlarla kaplı koruluklar bulunan bir sitedeydi bahçeli ev, pencereden baktığında veya markete gittiğinde gördüğü bir İstanbul manzarası yoktu; ille de bir yokuşu tırmanmalıydı yedi sekiz dakika kadar. Birdenbire yaşlanmış gibi bütün kemikleri sızlamaya başlamıştı ve kimseye şikâyet edemezdi; nasıl bir yalnızlıktı bu! Geri dönemezdi, bedeni alışacaktı, bel, sırtı, omuzları, boynu alışacaktı, alışmalıydı. Ya kalbi, ya bakışları... Yüz hatlarında aniden bir kasılma meydana geldiğinde aynaya koşuyordu. Yüzü-

nün bildiği, sevdiği, özenle koruduğu hâli geri çekildikçe çöküyor, çirkinleşiyordu. Tebessüm etmeye çalışırken kaskatı bir gülüşle ayrılıyordu banyodan. Mekanik bir dille memleketinden, çocukluğunun geçtiği yöredeki gölün kıyısında oynadığı oyunlardan söz etmeye başlıyordu, anlaşılmaz bir nedenle ilaçlarını almayı reddeden yaşlı kadına; onun dikkatle dinlemeye çalıştığını fark ettiğinde ise yumuşuyordu sesinin tonu. Yaşlı kadın ilaçlarını içip uykuya daldıktan sonra kendini kaçınmaya çalıştığı bir hayat muhasebesinin içinde buluyordu.

Bir dinlenme anı gün içinde, kısacık, nasıl da göksel bir başış gibi geliyor. İkinci kahvaltısı hazır ve hayret, yaşlı kadın uyumaya devam ediyordu. Televizyonu açmaya hazırlanıyordu oysa. Kahvaltı sırasında birlikte evlendirme programı izliyorlardı. Mahinur isimli, altı yıllık nişanını attıktan sonra hayalindeki eşi bulma ümidiyle programa katılan bir kız vardı, onun son talibine vereceği cevabı merak ediyordu yaşlı kadın. Şu birkaç dakika uzayan uyku yarım saati bulsa, bir saati, nasıl da iyi gelirdi yorgun sırtına... Yerler silinip süpürüldü, çamaşırlar kurutucudan çıkartılıp katlandı, zeytinyağlı kabak pişirildi, kıymalı mercimeğin soğanı doğrandı. Pişirir pişirmez yemeğin tadına bakmayı severdi eskiden, kendi evinde; şimdi ne zaman buluyordu bunun için ne ortam. Gidip gelirken bir kaşık, bir kaşık daha... Sırtındaki ağrıya rağmen, mutfak tezgâhının içinden bir şey alacakmış gibi eğilip ağzına bir peynir parçası bir ceviz bir kuru kayısı atıyordu kahvaltı tabağından. Odasında kuru yemiş bulundurmuyor değil oysa. Çocukça numaralar... Dün akşam da tencereyi buzdolabına koymak için boşaltırken ağzına bir yaprak sarması atmak istemiş, fark edilme endişesiyle vazgeçmişti. Kim görür, nasıl görür? Ajanstan uyarılmışlardı; kamera koyuyorlardı bir şeylerin arkasına. Herhâlde banyoya koymamışlardır, hiç değilse banyoda gözetlenmiyordu; Müslüman bu insanlar... Hani, başka odalara da temizlik zamanı dışında girdiğini belli edecek kıl, iplik parçası gibi şeyler koyabilir işveren milleti, onlar da kendi emniyetlerini düşünüyor. Kutulara, kasalara, çekmecelere işaretler yerleştirir, çoğu bunu yapar. Kimse canını ciğerini hırsıza uğursuza teslim etmek istemez değil mi... Dolaplarda aniden lazım olan bir şey aramak suç olmasa gerek, gece gündüz kalıyor bu evde, gelgelelim bakıcıya kolay yakıştırılır herhangi bir suç. Uykusu gelmeyen, sırtı ağrımayan, arada bir uzanmak istemeyen bir hastabakıcı var mıdır bu koca dünyada? İştten gelir gelmez annesinin yanına koşuyor Özden ve üstünü başını kokluyor, tüm gün ne yedi, solgun görünüyor, usanıp bıraktın mı kaşığı yoksa diye soruyor. Bu soru olmaz, böyle soru olmaz. Yedirmeye çalıştı, niye çalışmasın, Allah'tan korkar ki kadının açlıktan ölmesi de hiçbir şekilde isteyeceği bir şey değil.

Madem öyle neversimleri ütüle, haydi öyleyse kanepeyi sil; kusmuk ko-

kuyor sanki... Bir motor bir makine bir robot bir eşya... İyi ki öğütücü var, onun başına koşabiliyor içi daraldığında. Oğuna oğuna ağlarken çıkan sesler kayboluyor gürültüsünde. Ensem üstünde ağır bir kaya taşıyorum sanki, kollarım da uyuşmaya başladı, diye sızlanacağı biri yok bu dünyada, burada kalacaksa sapasağlam görünmeli ve aynı zamanda kırılıp gücenme bilmeyecek kadar profesyonel... Güçlü bir şefkat fıskırabilir bağrından, bu çok kolay, ama bir mesafe talep ediyor işverenleri. Hem mesafeli olmalı hem de şefkatli, işte bu beklenti yüzünden aşırı yorgun düşüyor, doğrusu bu. Yumuşak bir ses tonuyla komutlar vererek yedirip içirip, ilaçlarını verip, terli fanilasını değiştirip sonra da bacaklarını ve sırtını ovmalı yaşlı kadının, ancak her hâliyle en muhtaç dönemlerinde yeterince ilgilenemediği annesini hatırlattığı için şefkatli mırıldanmalardan alamıyor kendini, bunları yaparken. Annesinin, Ürgenç şehrinin caddelerinde sabahın erken saatlerinden itibaren kuyruklara gire çıka erkenden çöktüğü için etrafını yeterince kollayamadığı ve kendisini de benzeri bir akıbetin beklediği geliyor aklına.

Hepimiz yorgunduk, hiçbirimizin aman aman bir kazancı yoktu, ben en küçükleriydim ve bir çocuğa dönüşen kocamın bakımına ancak yetiyordu gücüm, diye düşündü öğütücüyü kapatırken. Telefonunu alıp hastanın yanındaki koltuğa oturdu ve “Çok özledim sizleri.” diye yazdı “Kardeşler” grubuna. “Varlığınız bir güven vermiş meğer. Yalnızlıktan yakınırdım hep, şimdi yalnızlığın gerçekte ne olduğunu biliyorum.” Burada bıraktı. “İnsan ağladığında teselli edecek kimsesi yoksa yalnızlığı öğreniyor” dese, “Geri gel Dilnaza” derlerdi, “üzüntüden kahrolacaksınız oralarda...” Dönemeyeceğini biliyorlar oysa. Mahinur’un aradığı ikinci bir şans kendisi için hayal.

Hızlandı zaman. Mercimek yemeği pişirirken dibini tutmuştu. Azalmıştı yemek, Allah’tan işverenlerinin sinema akşamıydı, zeytinyağlı kabakla yetinirlerdi döndüklerinde. Neyse ki hastanın küçük kızı Gülce elinde pizza kutusuyla geldi ve onu çıkıp hava alma konusunda yüreklendirdi. Telefonda biriyle konuşurken onun pizza kültürü olmadığını söyledi. Galiba. Bazen hiç anlayamıyorum bu kadının sözlerini, acaba aşağılıyor muydu beni, diye kaygılandı. Pizzayı niye yiyemediğini anlatmıştı, hamuru midesinde yanmaya sebep oluyordu. Lavaş, elma, odasındaki küçük ambarın için de ay çekirdeği ve kuru incir alıp dönecekti. Kasım ayının sonlarıydı, günler iyice kısalmıştı. İki ayağı bir pabuca girecek vaziyette çıktı evden. Bahçe kapısı önünde nereye sapacağına karar vermeye çalıştı: Sağ tarafa, koruluğa gidiyordu adımları ama vakit yoktu, kararmak üzereydi hava. İster istemez market yoluna saptı. Önce sol sonra sağ, ardından yine sağ ve derken sol. Koruluğa gidememişti ya, sola saptığı yerde sağdaki tepeye doğru uzanan ağaçlardan birinin gövdesine kollarını dolayıp derin nefesler çekerek, alçak boylu ağaçlardaki ak-

şam karanlığının renklerini örttüğü kuşburnuyu andıran küçük tüylü meyvelere bir ad yakıştırmaya çalışarak yürüdü.

Markete girdi, ekmeğin bölümünden lavaş paketini aldıktan sonra buzdolabına yönelip peynirlere baktı, Özden Hanım'ın tercih ettiği sert inek peynirinin yanı sıra kendisi için de labne peyniri aldı. Sütlü tatlıların fiyatlarını merak ediyordu ama fakat fazla zamanı yoktu. İstediklerini alıp kasaya yöneldi. Neyse ki uzun değildi kuyruk. Koşar adımlarla yürüdü, vakit kazanmış olma fikriyle İstanbul manzaralarına ulaştırılan yokuşun önünde durdu bir süre düşündü: Çeşitli korkuları yüzünden sadece bir kez gezebilmişti şehirde, ajansta tanıştığı hemşehrisi Kerime'yle ve işinde yeniydi o günlerde, içi rahat değildi. Altı ay geçmişti aradan. Boğaz vapuruna binip tasasızca bir gün geçirmek istiyor, olmaz mı, niye olmasın, Gülce'ye soracak... Sağa saptı, sonra da iki kez sola ve site girişine doğru alışkın adımlarla ilerliyordu ki olduğu yerde durdu. Farkına varmadan uzatmış olmalıydı yolu, kararın hava içinde rengini değiştiren evler dilsizleşmişti. Sağa sapmıştı ve iki kez sola, sonra yine sağa sapmamış mıydı yani... Aşına olduğu hiçbir işareti göremiyordu geri döndüğü noktada, kaybolma endişesiyle ileri geri yürüdü bir süre. Bir mesaj atabilirdi Gülce'ye ama kendisiyle ilgili güvensizlik içeren yargıları kuvvetlendirirdi defalarca gelip gittiği yolu şaşırarak. Kimsenin ulaşamayacağı bir yerde olduğu geldi aklına, telefonundaki not defterine adres işaretleri koymadığı için kızdı kendine. Aptal kafam, zaten akıllı olsam bu hallere düşmezdim ya iyice aptallaştırdı beni el kapısı, Kerime duysa güler halime, diye söylendi. Hiçbir ses, görüntü ve hareket yoktu, bir boşluğun içindeydi. Gururunu feda edip arayabilirdi evi ama hemen yenik düşmek istemiyordu. Özden'le kocasının dönmesi on biri buluyordu ve Gülce de işte böyle arada sırada uğradığında annesiyle bizzat ilgilenmeyi önemsiyordu. Etrafını seçebildiği kadarıyla inceledi ve zihninde karışan bir numarayı doğru dürüst hatırlayabilmek için adımlarını yavaşlatarak önüne gelen ilk sokağa daldı. Aşına bir numara, bir ağaç, bir sapak ilişmeliydi gözüne. Pek insan yoktu bu sitede, hep böyle ıssızdı. İnsanlar sabah gidip geç saatlerde dönüyorlardı, böyle bir yerdi işte. Döndü, yine döndü, sonra dönmeden ilerledi. Park ettiği cipinden inen genç bir kadın gördü üç katlı bir binanın önünde, evine girmeden yakalamak için koşar adımlarla gitti yanına.

Gözlerinden yaşlar boşalıyor, dolanıyor dili, bildiği kelimeleri unuttu. Kötü bir niyeti olmadığı belli değil miydi hâlinden? Mahcup, çocuksu, anlatıyor: 4'le başlıyordu numara, galiba 4132'ydi, 4123 müydü yoksa, 4223 de olabilirdi, üç katlıydı ev ama ilk katı yarıya toprağa gömülüydü. Arasa bulurdu tabii ama geciktiği için telaş ettiğinden midir nedir, girdiği her sokakta biraz daha uzaklaşıyordu 40'lı numaralardan, sağa da gitse sola da dönse...

Hiç mi navigasyon iletisi yok telefonunda, bunu sordu kadın. Cahil, sersem, şaşkın bir yabancı ancak acıma uyandırır. Acıdı genç kadın da işte, aldı onu cipine ve sitenin 40'lı numaralarının bulunduğu bütün sokaklarını dolaştırdı. O ağaçlara bakıyor, tek tutamağı iyi bildiğı bir ağaç. Nihayet gördü ve kadına gösterdi. Mutfakta iş başındayken gözleri dallarında yapraklarında olurdu. Kızardılar önce ve turuncudan sarıya dönerken azalmaya başladılar. Çoğu yaprakları dökülse de sanki özel bir kaynaktan beslenirmiş gibi buna direnen bir dal aşinalık bildiren hışırtılarla pencereye dokunmaya devam ediyordu.

Kış mevsimi çabuk geçer, soğuk içine doğru büzer insanı. Bir yıl daha dayansa, izinli gidip gelecek. Sonraki yıla katlanabilir böylelikle ve ardından bir yıl daha geçtiğinde...

Burası, tanıdım abla, çok sağıol, dedi, yüzünün pençe pençe kızardığından emin. Nasılsa karanlık ve bu da iyi bir kız, dualarla vedalaştı. Aslında kimse tamamen kötü değil, kötülüğün ağır yükünü niye taşımak istesin ki insan, herkesin kendine göre bir derdi tasası var, diye mırıldandı kapıyı hafifçe tıkladırken. Kaybolarak zaman harcamıştı ama şimdi hoş bir hafiflik hissi içindeydi. Farklı bir akşam geçirmişti, koca bir şehirde, koca bir ülkede kaybolup gitmenin kıyılarında dolaşmıştı ve evet, neticede eve dönmeyi başarmıştı. Banyodan çıkıp mutfığa yöneldi. Gülce kahve yapıyordu, niye geciktiğini sormadı. Annesinin yemeğini yedirmiş, ilaçlarını içirmişti, "Hanım Sultan" Türk Sanat Müziğı konseri izliyordu. Telaş etme, keyfine bak, ben buradayım daha, dedi. Ona da kahve yapabiliirdi, isterse. Teşekkür edip karınının aç olduğunu söyledi. Sallama çay hazırladı, bir lavaş çıkartıp labne peyniri sürdü, onun üzerine de kuru kekik serpiştirdi. Pizza çok daha lezzetli, bir deneseydin keşke, dedi Gülce. Elinde tepsi, onu takip etti. Salonun, yaşlı kadından gelecek sesleri duyabilecekleri bir köşesine oturdular. Bir yerden söz açıp içini dökmek istiyordu Gülce, hep öyle yapardı. Kocası, bir önceki evliliğinden olan çocukları için eski karısıyla sürekli haberleşiyordu. Telefonlar, mesajlar, hiç mi azalmaz, hiç mi sorunsuz geçmez bir günü çocuklarının... Evham mı yapıyorum, sizin oralarda nasıl yürüyor bu işler, diye sordu.

HASİBE ÇERKO

İçimdeki Çöl Esintisi

Yürüyelim gel, canlı ve hissedebilen şeylerin içinden şu sonsuz gecede. Geçip gidelim dört bir yanı yumuşacık bir kucaklayışla saran ışığı. Bak, hangi aydınlık gece bu kadar tatlı ve anlatılmazdır. Saflığı izleyelim durmadan, ruhumuzun ağır kanatları taşırken hafif titrek, dalgalı, bakalım o doyumsuz, yaklaşan sabah zamanına;

Gör bak, sonrasız neşeye boğan yurt arzuluyor bizi, yukarılarda, buğdayların üzerinde köpüklenen turuncu kokuyla ruhumuzdan sızan serin ve ıslak damlaların mırıltıları kaynaşüyor ve göz alabildiğince yeni oluşumla dolup taşıyor su herkeri, geçitler, ince topraklı ulu yol. - Orada eriyen karların arasında tüten. Doyasıya soluyalım, benzersiz ince topraklı yolu, yabancı ve görkemli biçimimizle. - Ateşli ezgilerden örülü, ikili bir buluşmanın olayıyla şaşkın ve zenginleşmiş.

Dinle, yaklaşan şu çölün sessiz fısıltılarını dinle. Çağıldayan tohumları. Merhem gibi bir esintinin taşlar arasından yükselişini, asla zayıf şeylerden bahsetmeyelim. Kanımızdan bu esinti. İşte sağ tarafta uzayıp giden gölün düşsel arınmışlığı genişletip titretiyor varlığımızı.. kamaşıyor göl, ışığın bir ayna gibi üzerine yayılarak yükselişiyle mucizevi kamaşma ikiye katlanıyor.

Şu kutlu akşamın yatıştırıcı soluğunda yıkanalım gel, acele karışalım damlacıklar halinde, sevginin hüznüyle iç geçiren ve durmadan tüten kokuya.

Bak, uçar gibi genişleyip büyülüyor göl, ama hiçbir yalnızlıkla ölçülemez derinlikte yalnız, gittikçe, gittikçe daha bir mahmurlukla boyuyor yamaçları, çorak tepeler nasıl da tatlılaştı, donandı gör, güzelliğin parmaklarından akan inci çağlayanıyla. Muazzam renk geçişleriyle öyle ki, göğe yükselir gibi oldu armut ağaçları, - ah arınmışlık, hemen hemen kara yapraklar, kıvılcım püs-kürtüyor ve uluyorlar.

Evet, ne dünyevi hayata dair bir emare var, ne de tek bir insana. Azıcık endişeli halin başkalaşıyor, derin bir kedere gömülüyorsun, geriye dönmek,

içini birisine boşaltmak istemeni anlayabilirim ama her esinti, her devinim içeriden kuşatıyor bak, cıvıldaayan dünya bu. Çünkü biz de kuşatıyoruz her esintiyi, her titreyişi.. güzelim, durmadan genişleten, zihnimize acayip izler kazıyan o kokuyu.. kucaklayacağız başka yok, sevenlerin el değmemiş dünyası bu, onları altın saatlerle karşılayan ve dost uğultularla. Yüce güçlerine ters düşse de bu gerçek, başdöndüren tutkuyla işliyor gönül çizgilerimizi, görülmedik ateşlerle. Eski dünya diyorum ben, sevimli gelmiyorsa ilk sabahın dünyası diyebilirsin sen.

Hiçbir sözcük değiştirmeyecektir, benliğimi yıllar yılı işleyen ırayı. En derin loşluklarına adım adım yaklaştım, korkunç ürperişlerle, toy sevdalarla tanıştım ben. İşte o büyük akıntının üzerinde bulunuyoruz, gözyaşı, çiçekler ve düş hayvanları arasında taşınıyoruz; nasıl dayanılır ki buna, geri getirilemez hiçbirini, yanıtacak da değildirler. Güzelliğin olağanüstü şefkatidir ve derin zamandır özleri.

Sahi, duyulmadık ganimetler önümüz sıra açılıp saçılıyorlar ve artık en fitri, en doğal hallerini gizlemiyorlar, çünkü korkuyu çoktan aştığımızı seziyorlar. Besbelli, adların, ışığı kendiliğinden paylaştıkları gerçek bir durağında yaşamanın, çünkü burada bütün görünümünüzün, katıksız kaderin hükümlerini altındalar.

Mademki şefkattir ve derin gecenin zamanıdır o, yeniden insana ait döllemişliğin dışına çıkalım ve unutalım sonlu çizgimizi. Hatırlar mısınız? Dere koylarının geyikler ve karamukla süslendiği enginde nasıl erişilmez bir duyguydu yaşadığımızı, yukarıda, kanatları çağlayanın ve karların içinde güvercinler ışıl ışıldı, dayanılmaz bir sevincin muştusu vardı gürleyişlerinde. Kıyıda çiçekleniyor, zirvelerin en parlak noktasının ötesindeki uzaklarda kayboluyordu. Özleyiş, susuzluk, arınmışlık, şarkı, şarkı, şarkı. Hey! Nasıl bir yankılanıştı evren. Milyarlarca kalbin birlikte yankılanışıydı. Sanki çocuk kollarımız her şeyi tutup yüreğimize bastırıyordu. Kendini tanımişti, bulmuştu çocuk. Kendi gölgesi gibi değişmez olan sesler, göğsündeydi, umut büyümüşü artık. Benliğindeydi yankılar. Demiştin ya sen, dönüşsüz o gecede, uzama yayıveriş ve dalgalanıp uçuşu durduramayız artık. Çünkü istek toprağında, kalplerimiz birlikte yankılanıyor. Oy, kahroluyorum bu işe, yine de haykıramıyorum, değişmez bir benim olmasını istemiyorum. Dayanılmaz acı duyuyorum. Gerçekten korkunç görünüyordu aynı yankının içinde ve hep aynı kalmak bana. Ruhumun gölgesizliğinde ve en derin yalnızlığında saklanmak, sonsuza dek kaybolmak istedim bir an. Söylediklerin çok hoş ve kesindi, üstelik mutluluktan başım dönmüştü. Elbette ak bir meleği andırıyordu kanatlarımız. Baharda otların üzerindeki hafif kırağı tüycüklerimizdi, umutsuz ve solgun tüm yansımalar ak ışınımızla canlanıyordu. Katılmadığım